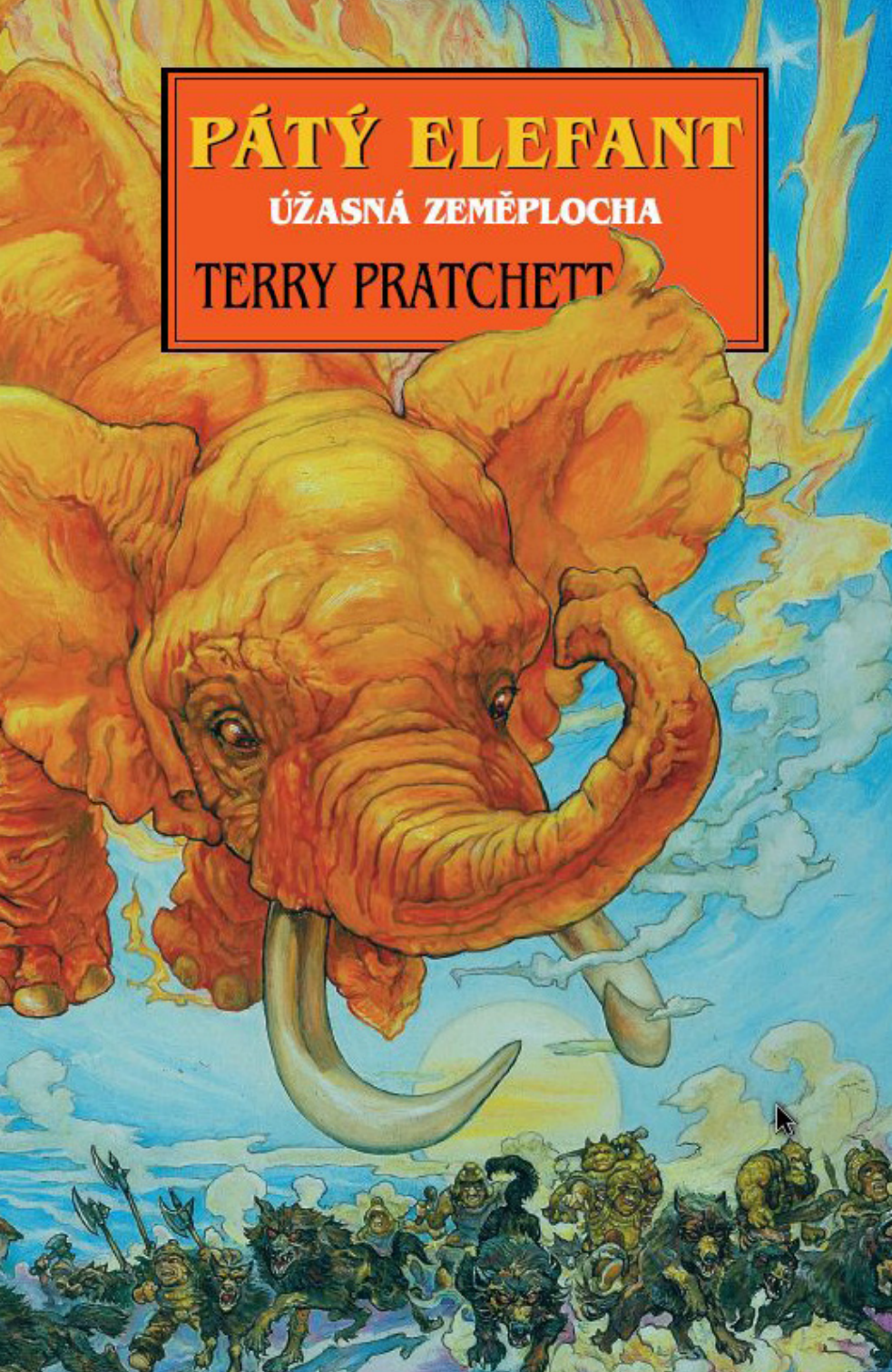

PÁTÝ ELEFANT

ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA

TERRY PRATCHETT

Pátý elefant

Vyšlo také v tištěné verzi

Terry Pratchett

Pátý elefant – e-kniha

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Terry Pratchett

THE FIFTH ELEPHANT © 1999 by Terry and Lyn Pratchett

Cover © 1999 by Josh Kirby

Translation © 2001 by Jan Kantůrek

First published by Doubleday a division of Transworld Publishers Ltd.

Czech edition © 2015 by Talpress

Illustrations © 2015 by Paul Kidby

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN tištěné knihy: 978-80-7197-179-5

ISBN ePUB: 978-80-7197-834-3

ISBN MOBI (Kindle): 978-80-7197-834-3

ISBN PDF: 978-80-7197-834-3

*Mnoho díky Peteru Bleackleyovi za pomoc
s trpasličí operou Čekan Krvezbroť a Železná Palice,
která nejenže byla v jeho verzi určitě mnohem lepší,
ale obsahovala mnohem více písní o zlatě.*

Říká se, že svět je plochý a podpírají ho svými mohutnými hřbety čtyři sloni, kteří sami stojí na zádech obrovské želvy.

Říká se, že sloni, protože jsou tak obrovští, mají kosti z kamene a kovu a nervy ze zlata – pro lepší vodivost na velké vzdálenosti.*

Říká se, že tehdy, kdysi nesmírně dávno, se s troubením a řevem přiřítíl ovzduším mladého světa *pátý* slon a dopadl s takovým nárazem, že rozděloval kontinenty a pozvedal horské masivy.

Nikdo ho ve skutečnosti neviděl dopadnout, což vyvolalo zajímavou filozofickou otázku: Když odněkud z nebe spadnou miliony tun rozzuřeného slona a na zemi neexistuje nikdo, kdo by to slyšel, udělal – tedy filozoficky vzato – udělal nějaký hluk?

A jestliže tam nebyl nikdo, kdo by ho viděl, *dopadl* vůbec?

Jinými slovy řečeno, nebyla to jen taková pohádka pro děti, která měla vysvětlit některé zajímavé přírodní úkazy?

Co se týče trpaslíků, protože je to přece jen *trpasličí* legenda a jejich doly jsou o hodně hlubší než doly lidské, tak ti říkají, že nějaké to zrnko pravdy v ní je.

Za skutečně krásného jasného dne by mohl pozorovatel z některých míst v horách Beraní hlavy dohlédnout skutečně velmi daleko na pláň. Pokud by se takový den vyskytl v létě, mohl by pozorovatel počítat sloupce prachu zvedající se za vozovými kolonami s volskými potahy, které se rychlostí tří kilometrů v hodině hnaly prašnou cestou tam dole. Každý pár volů táhl dva vozy, každý vůz vážil čtyři tuny. Věcem trvá

* Pozn. autora: *To není kámen a kov ve své mrtvé formě, tak jak existují dnes, ale živý kámen a kov. Trpaslíci mají velmi nápaditou mytologii, co se nerostů týče.*

dlouho, než se někam doberou, ale když už se jim to podaří, pak jich je až až. Do měst kolem Kruhového moře vozy dopravují suroviny a občas i lidi, kteří se vydali do světa hledat své štěstí a nějakou tu hrst diamantů.

Do hor vozy přivážejí průmyslové zboží, vzácné věci, které přicestovaly až zpoza oceánu, a lidi, kteří získali životní moudrost a nějaké ty jizvy.

Mezi jednotlivými kolonami bývala obvykle mezera jednoho dne. Měnily krajinu před vámi na otevřený stroj času. Když jste se za jasného pondělka dívali na pláň, viděli jste, jak se blíží úterý.

V dálce blýskaly heliografy, jak si karavany vyměňovaly zprávy, informace o přítomnosti banditů, o svých nákladech, o tom, kde je možno dostat nejlepší volská oka, nejchřupavější pomfritky a biftek, který vám na všech stranách leze přes okraj talíře.

Na vozech cestovala spousta lidí. Bylo to levné, pohodlnější než chůze a nakonec jste se dostali i na místo určení.

Někteří lidé cestovali zdarma.

Vozka jednoho spřežení měl potíže se svými zvířaty. Volové se plašili. Byl by to čekal v horách, kde žilo množství divokých tvorů, kteří mohli takového volka považovat za chutné kráječjící jídlo, ale mezi zelím nic takového nehrozilo.

Za ním, v úzkém prostoru mezi kusy opracovaného dřeva, něco spalo.

Byl to další obyčejný ankh-morporský den.

Na konci Mosazného mostu, jedné z nejušnějších městských tepen, se na roztřeseném žebříku kymácel seržant Tračník. Jednou rukou se křečovitě držel vysokého sloupu s hranatou schránkou na konci a druhou rukou přidržoval doma zhotovenou obrázkovou knihu ke štěrbině ve schránce.

„A tohle je zase jiný druh vozu,“ říkal právě. „Chápeš to?“

„No,“ odpovídal velmi nesmělý, skřehotavý hlásek ze schránky.

„Tak dobrá,“ přikývl Tračník očividně spokojen. Upustil knihu a ukázal přes most.

„Vidíš ty dvě značky namalovaný na dláždění?“

„Jo.“

„A ty znamenají...?“

„Dyž-mezi-nima-vůz-pojede-míň-než-minutu-tak-jede-moc-rychle,“ odříkával hlásek naučeným způsobem.

„Výborně. A pak uděláš co...?“

„Maluju-vobrázek.“

„A budeš dávat pozor, aby na něm bylo vidět co...?“

„Kočího-ksicht-nebo-numero-vozu.“

„A když to bude v noci, tak...?“

„Nakopnu-salamandra-aby-udělal-světlo-a-maluju.“

„Skvělá práce, Rufusi. Každý den se tady někdo z nás zastaví a vezme si ty obrázky. Máš všechno, co potřebuješ?“

„Jo.“

„Copak se to děje, seržante?“

Tračník se podíval na velikou hnědou tvář, která k němu vzhlížela zdola, a usmál se.

„Hezký odpoledne, Tovše,“ řekl a neohrabaně sešplhal po žebříku. „Pane Bašev, tady se právě díváte na nejmodernější časoměr určený pro nové todlencto milié... mineli..., ále sakra, tisíciletí.“

„Je dost velký, Frede,“ komentoval Tovše Bašev, který si schránku měřil kritickým pohledem. „Už jsem viděl mnohem menší hodiny.“

„Časoměr, který tady nahradí Hlídku, Tovše, tak jsem to myslel.“

„No, když myslíš...“

„Stačí, aby tady někdo projel příliš rychle, a zítra ráno bude mít Vetinari jeho obrázek na stole. Ikonografy nelžou, Tovše.“

„To máš pravdu, Frede,“ přikývl Bašev, „na to nemají dost inteligence.“

„Jeho lordstvo už má dost těch vozů, co se ženou po mostě jako o závod, a požádal nás, abychom s tím něco udělali. A já jsem náčelník dopravního oddělení, jak víš.“

„A? Je to k něčemu, Frede?“

„To bych řekl!“ prohlásil seržant Tračník rozpínavě. „Je mým úkolem udržovat městské.. é... tepny průchodné, dělat všechno pro to, aby se neucpaly, protože to by vedlo k naprostému kolapsu obchodu a zkáže nás všech. To je hrozně důležitá práce, to ti říkám rovnou.“

„A to všechno děláš sám?“

„No, většinou. Hlavně já. Desátník Nóblhóch a ostatní mládenci mi občas trochu pomůžou, to je jasný.“

Tovše Bašev se poškrabal na nose. „Chtěl jsem s tebou mluvit o něčem podobném, Frede,“ řekl.

„No tak povídej, Tovše.“

„Před mou hospodou se stalo něco hrozně divného, Frede.“

Seržant Tračník následoval mohutného muže za roh. Tračník měl rád Tovšeho společnost, protože vedle něj vypadal jako subtilní člověk. Hostinský Tovše Bašev byl muž, který by se dal zanést do atlasů a dokázal změnit oběžnou dráhu malých planet. Dlažební kostky mu praskaly pod nohama. V jednom těle spojoval – a to ještě mnoho místa zbývalo – nejlepšího ankh-morporského kuchaře a jeho nejoddanějšího konzumenta, což byla kombinace jako vymyšlená v ráji jedlíků. Seržant Tračník si nedokázal vzpomenout na jeho křestní jméno; ke své přezdívce přišel kuchař na základě všeobecného vyjádření, protože nikdo, kdo ho poprvé spatřil na ulici, nebyl ochoten uvěřit, že *to vše* je Bašev. Na Široké cestě stál velký vůz. Ostatní doprava se nesmírně zdržovala, protože všechny další vozy jej musely složitě objíždět.

„V poledne mi dovezli maso, Frede, a když pak můj vozka vylezl ven...“ Tovše Bašev ukázal na velkou trojúhelníkovou konstrukci připnutou s pomocí několika velkých zámků na zadní kolo vozu. Zařízení bylo vyrobeno z dubového dřeva a oceli a natřeno na žluto.

Tračník na ně opatrně poklepal. „Je mi okamžitě jasné, v čem je tvůj problém,“ prohlásil. „Jak dlouho byl vozka uvnitř?“

„No, dostal oběd...“

„Aha, a ty děláš fakticky skvělé obědy, Tovše, to já vždycky říkal. Copak byla dnešní specialitka?“

„Sekaný biftek ve smetanové omáčce s noky a jako moučník pusinky à la Černá smrt,“ odpověděl Tovše Bašev.

Na okamžik zavládlo uctivé ticho, když si oba uvedené jídlo představili. Fred Tračnick si pak tiše povzdechl.

„A noky pěkně polité máslem?“

„Neurazil bys mě podezřením, že bych máslo vynechal, že ne, Frede?“

„U takového jídla může člověk strávit poměrně dlouhý čas,“ pokyvoval Tračnick hlavou. „Potíž je v tom, Tovše, že Patricij je velkým nepřítelem toho, aby vozy stály u chodníků déle než deset minut, zvláště na frekventovaných ulicích. Považuje to za jistý druh zločin.“

„Když se člověk posadí u *mého* jídla a sní ho za deset minut, to *já* za zločin nepovažuji, Frede, to považuji za *tragédii*,“ zachmuřil se Tovše. „Tady stojí: ‚Městská hlídka – odstranění 15 tolarů.‘ Frede, to je zisk za několik dnů.“

„No jo, jenže potíž je v tom,“ odpověděl Tračnick, „že už je to zaregistrovaný. Bude s tím papírování, chápeš? Nemůžu to jen tak shodit ze stolu. Přál bych si, aby to šlo. Bohužel, všechny ty kontrolní útržky jsou napíchnuté na hřebíku u šéfa v kanceláři. Kdybych Hlídce velel já... samozřejmě..., ale takhle mám svázané ruce, chápeš...“

Oba muži stáli kousek od sebe, ruce v kapsách, a navenek si jeden druhého nevsímali. Seržant Tračnick si začal tiše pohvizdovat mezi zuby.

„Věděl bych jednu dvě zajímavé věcičky,“ ozval se po chvíli Tovše opatrně. „Někteří lidé si myslí, že je obsluhující personál hluchý.“

„Takovejch věciček já denně slyším, Tovše,“ usmál se Tračnick a zachřestil v kapse drobnými.

Oba muži chvilku nepřítomně pozorovali oblohu.

„Možná že tam zbyla nějaká ta medová zmrzlina ze včerejška –“

Seržant Tračnick upřel oči na vůz.

„Ale, ale, pane Bašev, vidím, že vám nějaký pitomec dal na vůz tuhle hloupou zábranu! Dobrá, ale to nic, s tím si rychle poradíme.“

Tračnick z opasku vytáhl pár kulatých bílých plácaček, zamířil jimi na signalizační věž strážnice, která vyčuhovala nad starou sodovkárnou, a počkal, až si ho všiml chrlíč ve službě. Pak s velkou dávkou elánu a menší dávkou elegance chvíli provozoval plácačkami pohyby, kterými připomínal někoho, kdo se snaží se ztuhlýma rukama odehrát dvě partie ping-pongu současně.

„Skupina tady bude coby dup – aha, vidíš to...“

O kus dál na ulici bylo vidět párek trollů, kteří připevňovali na vůz se senem stejné zařízení, na jaké si stěžoval Bašev. Po nějaké chvíli se jeden z nich náhodou zadíval k signální věži, strčil loktem do svého kolegy, vytáhl z opasku svůj pár plácaček a s podstatně menší dávkou elánu než Tračnick vyslal řadu signálů.

Když přišla odpověď, rozhlédli se oba trollové kolem, spatřili Tračnicka a pomalu se vydali směrem k němu.

„A-há!“ zvolal seržant pyšně.

„Úžasná věc, tahle nová technika, to ti řeknu,“ přikyvoval Tovše Bašev s obdivem. „A to muselo být nějakých čtyřicet padesát metrů, že?“

„No bodejť, Tovše. Za starejch časů bych byl musel zapískat na píšťalku. A to sem dorazí a už budou *vědět*, že jsem to byl já, kdo je tady potřebuje.“

„Místo aby se rozhlédli kolem a zjistili, že jsi to byl ty,“ přikyvoval Bašev.

„No, to je ono,“ zabručel Tračnick, který si přece jen uvědomil, že to, co právě předvedl, není ten nejzářivější paprsek úsvitu komunikační revoluce. „Samozřejmě, že by to fungovalo, i kdyby

byli mnohem dál. Třeba na druhé straně města. A kdybych přikázal chrličí, aby to, jak my říkáme, ‚hodil‘ na ‚velkou‘ věž na Pahorku, dostali by tu zprávu během pár minut až ve Sto Latech, chápeš?“

„A to je odsud přes třicet kilometrů.“

„Míň rozhodně ne.“

„Úžasné, Frede.“

„Čas utíká, Tovše,“ řekl Tračník, když k nim trollové dorazili.

„Policista Rohovče, kdo vám nařídil, abyste dal to zařízení na vůz mého přítele?“ dotazoval se rozhořčeně.

„No ale... seržo, dyť zrovna dneska ráno ste nám říkal, že máme zablokovat každou káru, kerá...“

„Ale ne tenhle vůz!“ řekl Tračník. „Okamžitě ho odemkněte a už o tom nebudeme mluvit, jo?“

Policista Rohovec, jak se zdálo, došel k závěru, že není placen za to, aby myslel, a to bylo dobře, protože seržant Tračník byl toho názoru, že trollové v jeho oddělení se o peníze nezajímají. „No dyž to říkáte, seržo...“

„Tak se do toho pusťte a my tuhle s Tovšem si promluvíme, co, Tovše?“ obrátil se Tračník k hospodskému.

„Přesně tak, Frede.“

„Ha-ha, říkám ‚promluvíme‘, i když já budu hlavně poslouchat, protože budu mít plná ústa.“

Z borových větví se v kaskádách řinul sníh. Muž se ale prodral hustou stěnou nízkého porostu, pak se na chvilku zastavil, chvilku nabíral dech a nakonec vyrazil svižným klusem přes mýtinu.

Na druhé straně údolí zaslechl první zatroubení rohu.

Takže jestli jim může věřit, má hodinu. Možná že se mu nepodaří dostat se až k věži, ale byly tady ještě jiné cesty, jak se dostat ven.

Měl plán. Několik plánů. Byl si jist, že je nějak dokáže ošálit. Držet se co možná mimo sníh, vrátit se a zdvojit stopu, využí-

vat potoků... Bylo to možné, už se to předtím *podarilo*. Byl si tím jist.

O několik kilometrů dál klouzala hustým lesem šťhlá těla. Hon začal.

Zatím úplně někde jinde v Ankh-Morporku hořela budova Cechu šašků a kašparů.

To byl velký problém, protože požární hlídku cechu tvořili samí klauni.

A v tom právě byl ten zádrhel, protože zkuste ukázat klaunovi kbelík s vodou a žebřík – on na to umí zareagovat jen jediným způsobem. Převládnu dlouhá léta dřiny a výcviku. Je to něco, co k němu hovoří z jeho červeného nosu. Nedokáže si pomoci.

Samuel Elánus, velitel Městské hlídky, se opřel pohodlněji o zeď a pozoroval představení.

„Každopádně musíme Patriciji znovu předložit návrh na založení občanského hasičského sboru,“ zabručel. Na druhé straně ulice uchopil klaun žebřík, otočil se, srazil k zemi klauna *za sebou* do kbelíku s vodou, pak se znovu otočil, aby zjistil, proč je za ním takový hluk, a tak srazil svou ubohou oběť do kbelíku podruhé, tentokrát s překvapivě drncivým zvukem. Dav mlčky a vážně přihlížel. Každý věděl, že kdyby to byla legrace, klauni by to nedělali.

„Jenže cechy jsou zásadně proti tomu,“ ozval se kapitán Karotka Rudykopalsson, jeho zástupce, když klaunovi se žebříkem vytil jeho kolega celý kýbl vody do kalhot. „Říkají, že by to bylo nedovolené vstupování na cizí pozemky.“

Oheň se začal pomalu šířit do prvního poschodí.

„Když to necháme shořet, bude to velká rána pro zábavní průmysl v našem městě,“ upozorňoval Karotka vážně.

Elánus na něj vrhl pohled koutkem oka. To byla poznámka, jaké dokázal dělat právě jen Karotka. Byla to nevinnost sama, ale kdyby člověk *chtěl*, mohl si to vyložit různě.

„To máte pravdu,“ přikývl. „Takže bychom s tím měli asi něco dělat.“ Postoupil kupředu a přiložil ruce k ústům.

„Pozor, lidičky, tady je Městská hlídka! Vytvořte řetěz!“ zavolal.

„Hele, a to *musíme*?“ vykřikl někdo ze zástupu.

„Ano, to *musíte*,“ potvrdil kapitán Karotka. „No tak, všichni do toho, když utvoříme dvě řady, bude v okamžiku po všem! Co říkáte, hm? A ještě si při tom můžem užít trochu legrace!“

A jak si Elánius všiml, všichni se začali skutečně stavět do řad. Karotka s každým zacházel jako se skvělým parťákem a kamarádem a z jakéhosi nevyzpytatelného důvodu lidé nedokázali odolat nutkání, které jim našeptávalo, že ho nesmějí zklamat.

Jakmile byli klauni odzbrojeni a odvedeni laskavými lidmi pryč, byl oheň, ke zklamání davu, zakrátko zlikvidován.

Když si Elánius zapálil doutník, vynořil se ze zbytků kouře Karotka a otíral si čelo. „Jak se ukázalo, udělalo se tady špatně jednomu polykači ohně,“ ohlásil.

„Možná že nám to nikdy neodpustí,“ uvažoval nahlas Elánius, když vykročili dál po své trase. „No, dobrá... a co teď?“

Karotka pozvedl oči k nejbližší signalizační věži.

„Srocení lidu v ulici Kotevního řetězu,“ ohlásil. „Je to všeobecný poplach, pane.“

Dali se do běhu. Při všeobecném poplachu se dá do běhu *každý*. Ten člověk v nesnázích totiž můžete být klidně i vy.

Čím víc se blížili, tím častěji potkávali na ulici trpaslíky a Elánius poznal ta znamení. Všichni měli nepřítomné, soustředěné výrazy a šli jedním směrem.

„Už je po všem,“ řekl Elánius, když oběhli další roh. „To se pozná už podle toho, jak vzrostl počet podezřele nevinných přihlížejících.“

Ať už se poplach týkal čehokoliv, muselo to být něco velkého. Ulice byla poseta odpadky a také celou řadou trpaslíků.

Elánius zpomalil.

„To už je tenhle týden potřetí,“ zabručel. „Co to do nich vjelo?“

„Těžko říci, pane,“ potřásl hlavou Karotka. Velitel po něm vrhl kosý pohled. Karotka byl vychován mezi trpaslíky. Stejně jako oni, když se tomu mohl jen trochu vyhnout, nikdy neřekl přímou lež.

„To není totéž jako *já nevím*, že ne?“ naklonil Elánius hlavu na stranu.

Kapitán se zatvářil rozpačitě.

„Myslím, že je to... svým způsobem politické,“ řekl pak.

Elánius si všiml těžké vrhací sekery trčící ze zdi.

„Ano, to vidím,“ přikývl.

Někdo přicházel ulicí a byl pravděpodobně příčinou, proč se srocení lidu rozpadlo. Svobodník Modrojíl byl největší troll, se kterým se velitel Elánius kdy setkal. *Tyčil se a rozpínal*. Byl tak obrovský, že v davu ani nevynikal, protože *on sám* byl dav, lidé si ho většinou nevšimli, protože jim stál v cestě jako hmota. A stejně jako mnoho velkých a silných lidí byl od přírody jemný a stydlivý a měl sklony nechat si od jiných lidí přikazovat, co má dělat. Kdyby ho byl osud zavedl do nějakého gangu, pracoval by pro něj jistě jako hlavní nátlaková skupina. V Hlídce pracoval jako štít proti demonstrantům. Zpoza něj vyhlíželi další policisté.

„Zdá se, že to začalo v Nebozezově lahůdkářství,“ řekl Elánius, když k němu dorazili ostatní členové Hlídky. „Zeptejte se Nebozeza, co o tom ví.“

„To není dobrý nápad, pane,“ řekl Karotka pevně. „Ten vůbec nic neviděl.“

„Jak víte, že nic neviděl? Vždyť jste se ho neptal.“

„Vím to, pane. Nic neviděl. A taky nic neslyšel.“

„Zatímco mu dav ničil podnik a vyhazoval všechno ven na ulici?“

„Přesně tak, pane.“

„Aha. Už chápu. Nikdo není tak hluchý jako ten, kdo nechce slyšet, to mi chcete naznačit?“

„Něco takového, pane. Podívejte, pane, už je po všem. Mys-

lím, že nikomu se nic vážného nestalo. To bude to nejlepší. Prosím?“

„Je to snad zase jedna z těch soukromých trpasličích záležitostí, kapitáne?“

„Ano, pane –“

„Jenže tohle je Ankh-Morpork, kapitáne, a ne nějaký důl v horách a mou povinností je udržet tady klid a mír, a tohle tak rozhodně nevypadá. Copak asi lidé řeknou těmhle srocením, hm?“

„Řeknou, že to byl další den v životě velkoměsta, pane,“ odpověděl Karotka škrobeně.

„Ano, možná že to někteří řeknou. Ale přesto –“ Elánus zvedl ze země sténajícího trpaslíka. „Co jste zač?“ zavrčel popuzeně. Nemám náladu na žádné pitomé řečičky. No tak, vaše jméno?“

„Agi Ukradmlátek,“ zahuhlal trpaslík, který se snažil vyprostit z Elániova sevření.

„Dobrá,“ ušklíbl se Elánus. „Napište si to, Karotko.“

„Ne, pane,“ odpověděl Karotka.

„Prosím?“

„Ve městě žádný Agi Ukradmlátek nežije, pane.“

„Copak znáte všechny trpaslíky?“

„Většinu, pane. Ale Agiho Ukradmlátka najdete jen v dolech. Je to takový zlomyslný důlní duch. Tak například věta ‚Strč si to tam, kam Agi sype uhlí‘ znamená, pane, že –“

„Ano, v pořádku, dovedu si to domyslet,“ mávl Elánus rukou. „Vy se mi tady pokoušíte naznačit, že ten trpaslík mi řekl něco takového, jako že to srocení lidu tady má na svědomí svatý Utřinos?“ Trpaslík se mezitím hbitě ztratil za rohem.

„Tak nějak, pane. Promiňte na okamžik, pane.“ Karotka přešel ulici, vytáhl z opasku dvě na bílo natřené plácačky. „Musím se jen dostat na místo, odkud je vidět signální věž,“ dodával. „Raději jim pošlu zprávu.“

„Proč?“

„Víte, čeká nás Patricij, takže si myslím, že by bylo dobré dát mu vědět, že přijdeme o něco později, a omluvit se.“

Elánius vytáhl hodinky a zadíval se na ně. Jak se zdálo, dnešek bude jedním z těch dní..., jaké jsou v poslední době každý den.

Je zakódováno v prapřirozenosti vesmíru, že osoba, která vás nechává nejen pravidelně, ale vždy minimálně deset minut čekat, bude v den, kdy se vy o deset minut opozdíte, připravena o deset minut dříve a dá vám ostentativně najevo, že *o tom tedy nebude mluvit*.

„Omlouvám se za to zpoždění, pane,“ řekl Elánius, když vstoupili do Oválné pracovny.

„Oh, máte *zpoždění*?“ Lord Vetinari vzhledl od papírů, které měl na stole, a pozvedl obočí. „Ani jsem si nevšiml. Doufám, že vás nezdrželo nic vážného.“

„Hořela budova Cechu kašparů a šašků, pane,“ odpověděl Karotka.

„Ztráty?“

„Žádné, pane.“

„Výborně, tak to je požehnání,“ odpověděl opatrně Vetinari. Pak odložil pero.

„Takže... co jsme to měli probrat?“ Přitáhl k sobě jeden z papírů a rychle ho přečetl.

„Aha... vidím, že nově vytvořené Dopravní oddělení začíná přinášet své výsledky.“ Ukázal bradou na vysoký stoh papírů na jedné straně stolu. „Dostávám spoustu stížností z Cechu kočích a povozníků. Skvělá práce. Tlumochte prosím mé poděkování seržantu Tračníkovi a jeho týmu.“

„Provedu, pane.“

„Jak tady vidím, tak v jeden den znehynuli sedmnáct vozů, deset koní, osmnáct volů a jednu kachnu.“

„To bylo za parkování na zakázaných místech, pane.“

„Jistě. Bohužel, objevuje se v tom jistá zákonitost, která je tak trochu záhadná.“

„Pane?“

„Mnoho kočích a vozků říká, že oni ve skutečnosti vůbec neparkovali na nesprávném místě, ale že jen zastavili, když přes cestu velice pomalu přecházela jakási výjimečně stará a neobyčejně ošklivá stařenka.“

„To říkají oni, pane.“

„Vědí, že je to velmi stará paní, protože si neustále nahlas a zřetelně drmolí věci jako ‚Já chudák a moje ubohý starý nohy, co si já nešťastná stará ženská počnu‘ a podobně.“

„Ale to mi opravdu připadá jako obyčejná stará ženská, pane,“ řekl Elánius s kamennou tváří.

„Ale jistě. Divné je na tom ovšem to, že několik vozků nahlásilo, že vzápětí viděli, jak stařenka velmi svižným krokem zmizela ve vedlejších uličkách. Asi bych si toho nevšímal, kdyby nebylo skutečnosti, že tu dámu viděli belhat se krátce potom pomalu přes ulici o kus dále. Je to prostě tak trochu záhada, Elánie.“

Elánius si přetřel oči rukou. „Myslím, že tuhle záhadu velmi rychle vyřeším, pane.“

Patricij přikývl a udělal si na papír před sebou krátkou poznámku.

Když pak list odložil, objevil se pod ním mnohem špinavější, promaštěný a pomačkaný kus papíru. Patricij vzal do rukou dva nože na papír a se štítivým výrazem papír s jejich pomocí rozložil a posunul po stole k Elániovi.

„Víte něco o tomhle?“

Elánius četl nápis psaný tužkou velkými kulatými písmeny.

DraChý náČleníKu SmeČky, KroutoSt páChnutá na bezdmovejCh pSůCh v tadytom měStě je vodStudou. Co aSi Kam ČumáKuje ChlídKa? PotpSaná líga oproti KroutostSti na pSách.

„Vůbec nic,“ odpověděl velitel.

„Mí úředníci říkají, že minimálně obden někdo strčí takový

lístek pod palácová vrata,“ vysvětloval Patricij. „A nikdy nikoho nezahlednou.“

„Chcete, abych se tomu věnoval?“ zeptal se Elánius. „Nemělo by být těžké najít v tomhle městě někoho, kdo při psaní sliní a má ještě horší gramatiku než Karotka.“

„Díky, pane,“ zabručel Karotka.

„Nikoho nezahledl ani žádný ze strážných,“ pokračoval Patricij. „Existuje snad v Ankh-Morporku nějaký spolek, který by se staral o dobro psů?“

„O tom pochybuji, pane.“

„Pak to budu ignorovat *pro tem*,“ zabručel Vetinari a odhodil promáčený a špinavý papír do koše.

„Nuže, teď k těm důležitějším věcem,“ řekl škrobeně. „Takže... Co víte o Bjonku?“

Elánius na něj poněkud nechápavě zíral.

Karotka tiše zakašlal. „Myslíte řeku, nebo město, pane?“ zeptal se.

Patricij se usmál. „Hmm, kapitáne, u vás už mě dávno nic nepřekvapí. Ano, mluvím o městě.“

„Je to jedno z největších měst v Überwaldu, pane,“ odpovídal Karotka. „Vývoz: vzácné kovy, kůže, dřevo, a samozřejmě tuk z hlubokotučných dolů v Schmalzbergu –“

„Takže ono *skutečně* existuje místo, které se jmenuje Bjonk?“ ujišťoval se Elánius, který se stále ještě nedokázal vzpamatovat z rychlosti, s jakou se dostali od mokrého dopisu o psech k neznámému místu v Überwaldu.

„Abych mluvil přesně, tak ono se to správně vyslovuje Bžunk,“ upozorňoval Karotka.

„No dobrá, ale –“

„A v Bžunku, pane, slovo Morpork zní přesně jako název jednoho velmi důvěrného kousku dámského spodního prádla,“ pokračoval klidně Karotka. „Když se tak nad tím člověk zamyslí, tak na světě může být jen omezený počet slabik.“

„Jak tohle všechno víte, Karotko?“

„Jen tak, pane, víte, to tak člověk nasbírání, tu zaslechnete to a tam zase ono...“

„Vážně? A který že to tak důvěrný kousek...“

„Během několika týdnů se tam odehraje něco neobyčejně významného,“ vskočil Elániovi do řeči Patricij. „Něco, a to musím dodat, co je životně důležité pro budoucí prosperitu Ankh-Morporku.“

„Korunovace Dolního krále,“ řekl Karotka.

Elánius přeletěl očima z Karotky na Patricije a zpět.

„Existuje tady snad nějaký oběžník, který koluje po městě a mně se zatím vyhnul?“

„Trpasličí komunita už několik měsíců o ničem jiném nemluví, pane.“

„Skutečně?“ Elánius pozvedl obočí. „To mluvíte o těch sročeních? Ty rvačky, které se teď noc co noc odehrávají prakticky ve všech trpasličích barech a hospodách?“

„Kapitán Karotka má pravdu, Elánie. Bude to velká příležitost, událost, které se zúčastní zástupci mnoha vlád a zemí. A samozřejmě také různých überwaldských knížectví, protože Dolní král vládne jen v těch částech Überwaldu, které jsou pod zemí. Jeho přízeň je velmi cenná. Budou tam z Borogravie i Genovy a pravděpodobně i z Klače.“

„Z Klače? Ale vždyť ti jsou od Überwaldu ještě dál než my! Proč by se unavovali tak dalekou cestou?“

Pak se Elánius na okamžik odmlčel a dodal: „Aha. To jsem ale hlupák. Kde jsou ty peníze?“

„Prosím, veliteli?“

„To říkal můj starý seržant, když něčemu nerozuměl, pane. Zjisti, kde jsou v celé té věci peníze, a máš záhadu napůl rozřešenou.“

Vetinari vstal, obrátil se k nim zády a přešel k velkému oknu.

„Überwald je obrovská země,“ oslovil sklo. „Temná. Tajemná. Prastará...“

„Obrovské neodhalené zásobárny uhlí a kovových rud,“ řekl

Karotka. „A samozřejmě tuku. Nejlepší svíčky, lampový olej a mýdlo pocházejí ze schmaltzberských skladů.“

„A proč? Cožpak nemáme vlastní jatka?“

„Ankh-Morpork spotřebuje obrovské množství svíček, pane.“

„Ale v žádném případě už nespotřebuje takové množství mýdla,“ zabručel Elánus.

„Víte, pane, tuk má velmi mnohostranné využití. My v žádném případě nejsme soběstační.“

„Aha,“ pozvedl Elánus obočí.

Patricij si povzdechl. „Já samozřejmě doufám, že bychom mohli posílit obchodní spojení s různými národy v Überwaldu,“ řekl. „Celá situace je nesmírně choulostivá a nestálá. Kolik toho víte *vy* o Überwaldu, veliteli?“

Elánus, jehož zeměpisné znalosti města byly až mikroskopicky přesné do vzdálenosti několika kilometrů za hradby a jen mikroskopické odtamtud dále, nejspíše naklonil hlavu ke straně.

„Tedy přesněji řečeno, ona to vlastně není země,“ pokračoval Vetinari. „Je to spíš něco –“

„Je to spíš něco, co existuje předtím, než vznikne nějaká země,“ doplnil ho Karotka. „Jsou tam hlavně opevněná města, hospodářská společenstva bez stálých hranic a mezi tím spousta pralesů. Neustále tam vládnou krevní a jiné msty. Neexistuje tam právo, s výjimkou toho, které prosadí místní pánové, a bují banditismus všeho druhu.“

„Jak jiný je život v našem drahém velkém městě,“ zabručel jízlivě Elánus a ani se nesnažil příliš tlumit hlas. Vetinari na něj lhostejně pohlédl.

„V Überwaldu trpaslíci a trollové stále ještě nezapomněli na staré křivdy a vzájemnou nenávisť,“ pokračoval Karotka. „Existují tam velká území ovládaná místním upířským nebo vlkodlačím klanem a také oblasti, které mají podstatně vyšší magický náboj, než je běžné. Je to velmi chaotické a zvláštní místo a málokoho by tam napadlo, že jsme ve století Ovocného netopýra.“

Můžeme jen doufat, že se věci vylepší a Überwald že se šťastně připojí ke společenství ostatních států.“

Elánus s Vetinarim si vyměnili krátký pohled. Karotkova řeč někdy zněla jako oslavný esej napsaný omámeným sboristou.

„Dobře řečeno,“ prohlásil nakonec Patricij poněkud váhavě. „Jenže až do onoho šťastného dne pro nás Überwald zůstává hádankou zahalenou v tajemství plném záhad.“

„Dovolíte? Rád bych se ujistil, že jsem to správně pochopil,“ ozval se Elánus. „Überwald je jako obrovská játrová paštika, které si teď najednou všichni všimli, a když nám tahle koronovace poskytla záminku, společně se na ni sesypeme s nožem, vidličkou a lžící a nahneme si na talíř tolik, kolik se nám podaří urvat?“

„Vaše chápání politické reality je mistrovské, Elánie. Chybí vám jen ten správný slovník. Ankh-Morpork tam musí vypravit svého zástupce, to je samozřejmé. Vyslance, jak se tomu říká,“ usmál se Vetinari.

„Nesnažíte se naznačit, že by se tahle záležitost měla týkat mě, že ne?“ podíval se na něj Elánus.

„Oh, samozřejmě že tam nemohu poslat velitele Městské hlídky,“ zavrtěl hlavou lord Vetinari. „Většina überwaldských zemí něco takového jako policejní jednotky nebo civilní pořádkové sbory vůbec nezná.“

Elánus se uvolnil.

„Já tam pošlu vévodu z Ankhu.“

Elánus se napřímil jako prkno.

„Oni tam mají vysloveně feudální systém,“ pokračoval Vetinari. „Hrozně si potrpí na tituly –“

„Nepřikazujete mi tím, abych jel do Überwaldu, nebo ano?“

„Přikazovat, vaše milosti?“ Vetinari se zatvářil šokovaně a zúčastněně. „Dobrotivé nebe, musel jsem nějak chybně pochopit lady Sibylu... Zrovna včera mi říkala, že delší dovolená někde hodně daleko od Ankh-Morporku by vám jistě udělala moc dobře...“

„Vy jste mluvil se Sibylou?“

„Ano, na recepci pořádané na počest nového představeného Cechu krejčích. Myslím, že vy jste odešel dost časně. Byl jste odvolán. Něco naléhavého. To samozřejmě chápu. Lady Sibyla se pak mimochodem zmínila o tom, že jak se zdá, jste neustále zaměstnán, ona tedy přesně řekla, že se neustále plně věnujete svému zaměstnání, a pak prostě jedno vyplynulo z druhého. Ale proboha, doufám, že tady nedošlo k nějakému tragickému nedorozumění...“

„Nemůžu opustit město *právě teď!*“ zvolal Elánius a v hlase mu zazněl náznak zoufalství. „Je tady tolik práce!“

„No a to je právě ten důvod, který lady Sibyla uvádí pro to, abyste odjel z města,“ přikývl Vetinari.

„Právě jsme otevřeli nové výcvikové středisko –“

„To už klope jako hodinky, pane,“ ozval se Karotka.

„Celá síť holubí pošty je hrozně zaneřáděná –“

„To už jsme prakticky taky vyřídili, pane, všechno to vězelo v jejich potravě, takže stačilo změnit krmnou směs. A kromě toho, semaforey zatím fungují docela skvěle.“

„Chystali jsme zahájit provoz Říční hlídky –“

„No, s tím nějaké dva tři týdny nic nenaděláme, pane, alespoň ne do té doby, než vykopeme loď.“

„Všechny rozvody v ulici Vepřových drobů –“

„Už na tom pracujou instalatéri a žumponoři, pane.“

Elániovi bylo jasné, že prohrál. Prohrál už ve chvíli, kdy se do toho zapojila Sibyla, protože ona byla naprosto spolehlivý dobývací stroj, který vždycky dokázal zdolat hradby jeho obrany. Elánius však věřil, že každý voják by měl padnout v boji.

„Vy dobře víte, že já na tyhle *diplomatické řečičky* moc nejsem,“ bránil se ještě z posledních sil.

„Naopak, Elánie, jak se zdá, překvapil jste celý diplomatický sbor sídlící v Ankh-Morporku,“ zavrtěl hlavou lord Vetinari. „Nikdo z nich totiž není zvyklý na přímou řeč. To je plete. Co jste to řekl minulý měsíc tomu istancijskému velvyslanci?“ Za-

listoval papíry na stolní desce. „Okamžik... tu stížnost tady někde mám... Aha, ano, týkalo se to jejich vojenských nájezdů přes řeku Kluznici... Myslím, že jste naznačil, že kdyby mělo dojít k dalšímu narušování hranic, dotklo by se to jeho, tedy velvyslance, osobně – mám-li citovat, řekl jste, že by ho pak museli posbírat a odnést domů v košíku.“

„Omlouvám se, sire, ale byl to dlouhý a namáhavý den a ten chlap už mi začínal opravdu lézt –“

„A hned následujícího dne se jejich vojska stáhla tak daleko od hranic, že byla málem u hranic na protější straně jejich území,“ přerušil ho lord Vetinari a odsunul papír stranou. „Musím říci, že váš názor všeobecně souhlasil s tím, co jsem si o celé situaci myslel já, ale byl, jak bych to řekl, podstatně stručnější. Kromě toho mám zprávy, že jste se na velvyslance díval velmi výhrůžným pohledem.“

„Tak já se dívám vždycky.“

„No jistě. Naštěstí v Überwaldu nebudete potřebovat nic jiného než se dívat přátelsky.“

„Hm, takže nechcete, abych říkal takové ty věčičky jako ‚Co kdybyste nám prodali všechny váš tuk za pár babek?‘, ne?“ řekl Elánius zoufale.

„Ne, po vás se nechce, abyste vedl nějaká jednání, Elánie. To provede jeden z mých úředníků, který tam vytvoří dočasné vyslanectví a probere všechny potřebné záležitosti s místními obchodníky a odborníky od überwaldského dvora. Všichni úředníci mluví jedním jazykem. Vy budete prostě tak vévodský, jak to jen dokážete. Samozřejmě, že si s sebou vezmete doprovod. Poradní skupinu,“ dodával Vetinari, když viděl Elániův ztracený pohled. Povzdech si. „Prostě pár lidí, kteří s vámi pojedou. Navrhuju seržantku Anguu, seržanta Navážku a desátníci Řítku.“

„Hm,“ zabručel spokojeně Karotka a kývl na Elánia, jako by mu dodával odvahy.

„Pardon?“ pozvedl zmateně Elánius obočí. „Musel jsem teď nějak minout kus toho, co jste mi povídal, sire.“

„Vlkodlačici, trolla a trpaslíka,“ vysvětloval pohotově Karotka. „Zástupce etnických menšin, pane.“

„... jenže v Überwaldu jsou to zástupci etnických většin,“ doplnil lord Vetinari. „Všichni tři poddůstojníci původně pocházejí z Überwaldu, pokud se nemýlím. Jejich přítomnost bude tím nejpřesvědčivějším argumentem.“

„No to *mně* vůbec nevádí,“ ušklíbl se Elánius. „Ale raději bych si s sebou vzal –“

„Pane, to ukáže lidem v Überwaldu, že Ankh-Morpork je multinárodnostní společnost, chápete?“ vskočil mu do řeči Karotka.

„Aha, už je mi to jasné. ‚Lidé jako my‘. Lidé, se kterými můžeme obchodovat,“ přikyvoval Elánius zachmuřeně.

„Občas si říkám,“ ozval se Vetinari, „že cynismus Hlídky je...“

„Nedostatečný?“ přispěchal mu na pomoc Elánius. Zavládlo ticho. „No dobrá,“ řekl po chvíli Elánius. „Tak já abych si šel přeleštit kuličky* na své šlechtické korunce, co?“ zabručel.

„Pokud jsem nezapomněl své hodiny heraldiky, tak vévodská korunka žádné kuličky nemá. Je prostě a jednoduše taková... špičatá,“ řekl Patricij a posunul po stole štůsek papírků, na jehož vrcholu ležela zlatě lemovaná pozvánka. „Výborně. Dám hned poslat zprávu semaforey. Podrobnější instrukce dostanete později. Vyřiďte mé upřímné pozdravení vévodkyni. A teď už vás nebudu dále zdržovat...“

„To říká vždycky,“ zavrčel nenaloženě Elánius, když s Karotkou scházeli po schodišti. „Dobře ví, jak se mi nelíbí, že jsem ženatý s vévodkyní, a jak mě popudí, když mi to připomene.“

* Pozn. překl.: *Ale to víte, že nejde o ledajaké kuličky, přátelé. Jedná se o perly, kterými jsou ukončeny špičky na heraldických korunkách. Podle počtu špiček a tvaru a výzdoby korunky se dá přesně určit, jaké je její nositel zvíře, tedy stav, hodnost nebo důstojnost jejího majitele. Tak například hrabčíc korunka má devět viditelných brotů ukončených perlami, baronská jich má sedm, šlechtická pět, královská nemá hroty, ale oblouky atd. atd.*

„Ale já myslel, že vy a lady Sibyla –“

„Ale ne... manželství se Sibylou je fajn, o to nic,“ pospíšil si Elánius s odpovědí. „Já nenávidím jen ten titul. Kde jsou všichni dnes v noci?“

„Desátnice Řiřka má službu v holubníku, Navážka s Cvočkem Cvrkalem jsou na noční a Angua má speciální posláná na Stínově, sire. Nevzpomínáte? S Nobym?“

„U všech bohů, máte pravdu. Dobrá. Jakmile se zítra vrátí, řekněte jim, ať se u mě hlásí. A zařídte, aby se Nobymu nějakou náhodou ztratila ta příšerná paruka, a dobře ji ukryjte, ano?“ Elánius prolístoval štos papírů. „Nikdy jsem neslyšel o Dolním králi trpaslíků. Myslel jsem, že ‚král‘ je takový výraz trpaslíků, který označuje něco jako hlavního inženýra.“

„Hm, víte, pane, Dolní král je velmi speciální postava,“ odpověděl Karotka.

„A proč?“

„No, všechno to začalo Mazancem z křemence*, pane.“

„Čím že to?“

„Vadilo by vám, pane, kdybychom se do Dvora vrátili malou oklikou? Myslím, že bych vám mohl dost věcí objasnit, pane.“

V jedné z nejproslulejších čtvrtí Ankh-Morporku, ve Stínově, na rohu jedné z desítek podezřelých uliček stála mladá žena. Stála tak, že už polohou těla naznačovala to, že je to, čemu by se v místním žargonu řeklo „dáma na čekané“. Tedy abychom celou věc upřesnili, byla to dáma na čekané, ale tím, koho čekala, musel být pan Správný neboli pan Naditý, Zazobaný či Prachatý. Bohužel, většina takových žila na druhé straně Ankh, a proto se jim taky říkalo „ti za vodou“.

Znuděně zatočila kabelkou.

* Pozn. překl.: *Křemence jsou takzvané dinasové (žáruvzdorné) rudy, které slouží k výrobě ohnivzdorných materiálů. I mě by zajímalo, jak z něčeho takového trpaslíci pekli.*

To byl velmi zřetelný signál, a to i pro člověka oplývajícího mozkiem holuba. Člen Cechu zlodějů by ji velmi opatrně obešel po druhé straně ulice a kromě krátkého a přátelského pokynutí na pozdrav by si jí nevšímal. Dokonce i mnohem méně slušní nezávislí zloději, kteří se v této oblasti potulovali, by si to dvakrát rozmysleli, než by se odvážili zavazit pohledem o její kabelku. Cech švadlen a šiček uplatňoval velmi rychlou a hlavně nezvratnou spravedlnost.

V hubeném těle Játobyla Dluhoše se bohužel neukrýval ani mozek velikosti holubího. Malý mužík pozoroval celých pět minut kabelku jako kočka pohybující se klubíčko a pouhá představa jejího obsahu ho hypnotizovala. On ty peníze prakticky *cítil*. Pozvedl se na špičky, sklonil hlavu a vyrazil uličkou, uchopil kabelku a skutečně urazil ještě několik decimetrů, než svět vybuchl a Játobyl upadl jak dlouhý tak široký na rozblácenou zem.

Za pravým uchem ucítil hustou vlhkost, jako kdyby mu tam někdo slinil. A slyšel také velmi tiché a pomalé vrčení, spíš něco jako výhrůžné předení, které se neměnilo, jen vyjadřovalo nekompromisní slib, co všechno by se stalo, kdyby se pokusil pohnout.

Pak zaslechl kroky a koutkem oka zahlédl běl krajek.

„Ale, to je přece *Játobyl*,“ ozval se hlas. „Krádež kabelky? To je ale ošklivé a nízké. Dokonce i na tebe, nezdá se ti? Mohl jsi skutečně přijít k úrazu. To je jenom Dluhoš, slečno. Ten nikdy nedělá potíže. Můžete ho pustit.“

Váha z Dluhošových zad zmizela. Pak slyšel, jak někdo velmi tiše odkráčel do temnoty za ústím uličky.

„Já to byl, já to byl, já to udělal!“ prohlašoval malý zloděj zoufale, když mu desátník Nóblohůch pomáhal na nohy.

„Jo, my víme, my jsme tě při tom viděli,“ přikývl Noby. „A víš, co by se ti stalo, kdyby na to přišli ti z Cechu zlodějů? Netrvalo by dlouho a ocítl by ses s podříznutým krkem v řece, to bez ohledu, jak moc by ses chtěl napravit.“

„Voni mě nenáviděj, páč sem tak dobrej,“ huhlal Játobyl

slepenými vousy. „Heleďte, víte vo tý loupeži u Tovše Baševa? To jsem udělal já. Já to byl.“

„Jasně, Dluhoši, tos byl ty.“

„A ta loupež zlata z trezoru minulej tejden, to sem byl taky já. Ne Koksicht a jeho hoši.“

„Jasně že to nebyl Koksicht, ale ty, Dluhoši.“

„A ta prácička u zlatníka, co všichni říkaj, že to udělal Ruda Žeby –“

„Tos byl taky ty, že jo?“

„Jasně,“ přikývl Játobyl.

„A oheň bohům, náhodou, jsi neukradl?“ ušklíbl se ďábelsky Noby pod svou parukou.

„Jo, já to byl, máte pravdu,“ přiznal se okamžitě Dluhoš. Několikrát si smutně povzdechl. „Jenže jsem v té době byl samozřejmě mnohem mladší.“ Pak krátkozrace zamžoural na desátníka Nóbhlócha.

„Proč máš na sobě ženský šaty, Noby?“ užasl.

„To je přísně tajné, Dluhoši,“ odpověděl mu tajemným tónem desátník Nóbhlóch.

„No jo, tak jo,“ přikývl rozpačitě Játobyl. „Hele, nemoh bys mi pučit pár šesťáků, Noby? Už sem dva dny nejed.“

Ve tmě zableskly malé mince.

„Tak a teď vodprejskni,“ prohlásil desátník Nóbhlóch.

„Díky, Noby. Kdybys narazil na nějakej neřešitelnej zločin, víš, kde mě hledat.“

Dluhoš se tiše vytratil do tmy.

Za Nobym se objevila seržanta Angua a připínala si hrudní plát.

„Chudák,“ řekla.

„Kdysi to býval skvělý zloděj,“ řekl Noby, vytáhl ze své brašny zápisník a poznamenal si několik řádků.

„Je od tebe hezké, že mu vypomáháš,“ pokračovala Angua.

„No jo, já ty prachy zase seberu z vybranejch drobnějch,“ odpověděl klidně Noby. „Takže už víme, kdo udělal tu kasu

s penězma, ne? To bude další pero za klobouk, až to povím panu Elániovi.“

„Za čepec, Noby.“

„Cože?“

„Za tvůj čepec, Noby. Má kolem moc pěkné umělé květiny.“

„Jo to... no jo...“

„Ne že bych si stěžovala,“ pokračovala Angua, „ale když nám přidělili tuhle práci, myslela jsem si, že to *já* budu vystupovat jako návnada a ty mi budeš dělat krytí, Noby.“

„No jo, ale když ty jsi to...“ Nobyho obličej se stáhl námahou, když se snažil prodat do neznámé jazykové oblasti, „...mor... ...fór... logicky obdarovaná...“

„Vlkodlačice, Noby. Já to slovo znám.“

„Dobrá... no, je to jasný, ty se dokážeš mnohem líp plížit ve stínech, a... vůbec, mně se to prostě nelíbí, když má ženská v policejní práci dělat návnadu...“

Angua zaváhala, jak se jí často stávalo, když se chystala promluvit s Nobym o komplikovaných věcech, a zamávala před sebou rukama, jako by se pokoušela uhníst a vytvarovat těsto svých myšlenek.

„Já jen, že... Chtěla jsem říct, že by si lidé mohli myslet...“ začala. „Myslela jsem... No, víš, jak lidé říkají mužům, kteří nosí paruky a dlouhé šaty, nebo ne?“

„Jistě, slečno.“

„Skutečně?“

„No jasně. Přece soudci, slečno.“

„Výborně. To je ono. Skvěle,“ příkyvovala Angua pomalu. „Tak, teď zkus hádat znovu...“

„Hm... herci, slečno?“

Angua se vzdala. „Ten taft ti opravdu sluší, Noby,“ řekla.

„Nemyslíte, že bych v něm vypadal moc tlustý, že ne?“

Angua nenápadně začichala. „Ale ne...“ řekla pak tiše.

„Myslel jsem, že pro přesvědčivost věci bych se měl trochu navonět,“ pospíšil si Noby.

„Cože? Aha...“ Angua zavrtěla hlavou a znovu zavěřila.
„Jenže... já mám dojem..., že cítím... něco... jiného.“

„To mě udivuje, páč tahle věčička je přece jenom dost vostrá a abych se vám přiznal, slečno, fakticky si myslím, že konvalinky voněj trochu jinak...“

„To není voňavka.“

„...ale s tím levandulovým tentononcem, co tam prodávali, by se dalo leštit brnění...“

„Myslíš, že by ses mohl vrátit na stanici u Vepřových drobů sám, Noby?“ obrátila se k němu nepřítomně Angua. Navzdory tomu, že cítila, jak v ní narůstá panika, v duchu sama k sobě dodala: *Konec konců, co by se mohlo stát? No vážně?*

„Jistě, slečno.“

„Já bych si... Potřebuju si něco... promyslet.“

Angua vyrazila do tmavých uliček a nozdry se jí plnily novým pachem. Musel to být silný pach, aby dokázal bojovat s mocnou Eau de Noby, a také byl. *A jak mocný.*

Ne tady, pomyslela si. Ne teď.

A ne on.

Běžící muž se zhoupl na silné větvi pokryté mokrým sněhem a konečně se mu podařilo spustit se na nižší větev vedlejšího stromu. Tím se dostal poměrně daleko od potoka. Jak dokonalý byl jejich čich? Po čertech dobrý, to věděl. Ale byl *takhle* dobrý?

Z potoka se vyšvihl na jednu ze silných převislých větví. Jestliže sledovali břehy, a oni jsou dost chytří, aby právě tohle udělali, nepoznají, že potok opustil.

Kdesi nalevo se ozvalo zavytí.

Zamířil vpravo, přímo do temného srdce pralesa.

Elánus slyšel, jak se Karotka pohybuje ve tmě, a pak tichý skřípot klíče v zámku.

„Myslel jsem, že se o tohle místo stará Společnost pro stejná práva nestejných výšek,“ řekl.

„Jenže najít dobrovolníky je dnes hrozně obtížné,“ odpověděl Karotka, protáhl Elánia nízkými dvířky a zapálil svíčku. „Denně sem zajdu, jen abych na to trochu dohlédl, ale nezdá se, že by to někoho příliš zajímalo.“

„To nechápu proč,“ zavrtěl hlavou Elánius a rozhlížel se Muzeem trpasličího chleba.

O pekařských produktech bylo možno říci jedinou pozitivní věc, a sice, že jsou pravděpodobně stejně jedlé jako v den, kdy byly vytvořeny.

Bylo by pravděpodobně lepší použít výraz „vykovány“. Trpasličí pečivo, a to hlavně chleba, bylo vyrobeno jako potrava pro poslední, nejzoufalejší situace a současně jako zbraň a plátidlo. Jak Elánius věděl, trpaslíci neměli žádné náboženství, ale pokud by nějaké měli, byl by to jejich přístup k chlebu.

Odněkud ze šera se ozvalo zacinkání a škrabavý zvuk.

„Krysy,“ řekl znechuceně Karotka. „Nikdy si nedají pokoj. Jsou nepoučitelné a neustále se pokoušejí ohlodávat trpasličí chleba, chudinky. Aha. Tady to máme. Mazanec z křemence. Samozřejmě napodobenina, sire.“

Elánius upřel zvědavý pohled na beztvarou věc na zaprášené polici. Bylo to vzdáleně podobné mazanci, ale jen když vás na tu podobu někdo předem upozornil. Jinak byl přesný termín „nepravidelný kus kamene“. Bylo to velikosti a tvaru, dejme tomu, menšího polštáře a na povrchu bylo vidět několik zka-menělých hrozinek.

„Na něco takového si večer dává moje žena nohy, když má za sebou zvláště těžký den,“ zabručel Elánius.

„Je to patnáct set let staré,“ vysvětloval dál Karotka a v hlase mu zaznělo něco jako úcta.

„Já myslel, že je to napodobenina.“

„To ano..., ale napodobenina velmi důležité věci, pane,“ ujišťoval ho Karotka.

Elánius začichal. Ve vzduchu se vznášel slabý, ale dost čpavý zápach. „Je to tady dost cítit po kočkách, nezdá se vám?“

„Obávám se, že sem lezou za kryсами, pane. Krysa, která předtím oždibovala trpasličí chleba, se nedokáže příliš rychle pohybovat.“

Elánius si zapálil doutník. Karotka na něj vrhl pohled nejistého nesouhlasu. „Děkujeme lidem, že nám tady nebudou kouřit, pane.“

„A proč? Jak víte, že nebudou?“ podivil se Elánius. Opřel se o jednu ze zasklených skříní. „Dobrá, kapitáne. Takže proč doopravdy jedu do... Bjonku. Nevím toho sice o diplomacii mnoho, ale jedno určitě – že se totiž nikdy nejedná o jednu jedinou jednoduchou záležitost. Co je to Dolní král? Proč se tady naši trpasličí perou?“

„Tedy, jak bych... Už jste někdy slyšel o *kruku*, pane?“

„Myslíte trpasličí důlní právo?“ podíval se na něj Elánius.

„Výborně, pane. Ale ono to je mnohem více než jen to. Je to také o... o tom, jak žijete. Zákony vlastnictví, manželské zákony, dědictví, zákony o sporech všeho druhu a tak dál. Vlastně všechno. A Dolní král... počkejte, řekl bych to takhle. Dolní král je něco jako soud posledního odvolání. Má své poradce, to je jasné, ale má taky poslední slovo. Stačíte mě sledovat?“

„Zatím je to logické.“

„Dolní král je korunován na Mazanci z křemence a sedí na něm, když vynáší své soudy, protože Dolní král to tak dělá už od časů Čekana Krvezbrotě..., který vládl před patnácti sty lety. Je kamenem práva... authority.“

Elánius neochotně přikývl. I to mu dávalo smysl. Děláte něco, protože se to tak vždycky dělávalo, a vaše vysvětlení zní: „Tak jsme to dělávali *vždycky*.“ Miliony mrtvých lidí se přece nemohly mýlit, že?

„A král? Volí ho, nebo se narodí králem, nebo jak?“ řekl Elánius.

„Dalo by se více méně říci, že je volen,“ odpověděl Karotka. „Ale je to tak, že to mezi sebou domluví velká skupina starších trpaslíků. A ti předtím samozřejmě vyslechnou obrovské množ-

ství jiných trpaslíků. Říká se tomu odhadování výsledků. Král tradičně bývá z některé z nejbohatších a největších rodin. Jenže... hm... víte...“

„No, copak?“

„Letos se věci odehrávají trochu jinak. Nálady jsou tak nějak... nedobré a vášně poněkud vyplouvají na povrch.“

Ach, pomyslel si Elánus.

Pozvedl obočí. „Vyhrává ten nesprávný trpaslík?“

„Někteří trpaslíci by to tak možná řekli. Jenže potíží je v tom, že byl zpochybněn celý proces volby krále,“ pokračoval Karotka. „Trpaslíky v největším trpasličím městě za hranicemi Überwaldu.“

„No to mi neříkejte! To musí být to město na střed od –“

„Je to Ankh-Morpork, pane.“

„Cože? Ale my přece nejsme trpasličí město!“

„Při posledním sčítání padesát tisíc trpaslíků, pane!“

„Vážně?“

„Přesně tak, pane.“

„Jste si *jistý*?“

„Naprosto, pane.“

Samozřejmě, že si je jistý, pomyslel si Elánus. A pravděpodobně je všechny zná jménem.

„Musíte pochopit, pane, že se rozpoutala obrovská debata,“ pokračoval Karotka. „Jedná se o to, jak byste definoval trpaslíka.“

„Já tedy nevím, ale většina lidí by řekla, že trpaslíci jsou trpaslíci, protože jsou –“

„Ne, pane. Velikost to není. Podívejte, Noby Nóblhóch je menší než spousta trpaslíků, a přece mu neříkáme trpaslík.“

„No možná, ale ani příliš nezdůrazňujeme, že by byl člověk.“

„Na druhé straně, já *jsem* taky trpaslík.“

„Víte, Karotko, už delší dobu jsem si říkal, že bych si o tom s vámi promluvil –“

„Adoptován trpaslíky, vychován trpaslíky. Pro trpaslíky jsem trpaslík, pane. Mohu se zúčastnit obřadu *k'zakra*, znám tajem-

ství *h'ragna*, dokážu správně *ha'lk* svou *g'rakha*... Jsem prostě trpaslík.“

„Co všechny ty věci znamenají?“

„To netrpaslíkům nesmím prozradit.“ Karotka se pokoušel takticky ustoupit z cesty doutníkovému kouři. „Naneštěstí si někteří trpaslíci z hor myslí, že ti, kdož se odstěhovali, už nejsou praví trpaslíci. Jenže tentokrát byla volba krále ovlivněna díky hlasování ankh-morporských trpaslíků, a to se mnoha trpaslíkům ve staré otčině nelíbí. Najednou na hladinu vyplulo množství ošklivých nálad a pocitů. Celé rodiny se rozhádaly, a tak podobně. Hodně tahání za vousy.“

„Vážně?“ ujišťoval se Elánus a marně při tom skrýval úsměv.

„Když jste trpaslík, pak to není k smíchu.“

„Omlouvám se.“

„Obávám se, že tenhle nový Dolní král všechno ještě zhorší, i když mu samozřejmě přeju všechno nejlepší.“

„Je tvrdý, co?“

„Hm, předpokládám, že je vám jasné, pane, že kterýkoliv trpaslík, který se v trpasličí společnosti vypracuje tak vysoko, že se o něm alespoň *uvažuje* jako o kandidátovi na královský trůn, se na své místo nedostal proto, že by zpíval písničku hej hou, hej hou a ošetřoval zraněná zvířátka v lese. Ale podle trpasličích měřítek má současný král Rydzik Rydziksson velmi moderní myšlení, přestože jsem slyšel, že Ankh-Morpork nemá nijak v lásce.“

„Tak mi připadá, že je i velmi jasnozřivý.“

„Každopádně to popudilo velké množství, hm, tradičněji uvažujících horských trpaslíků, kteří si myslí, že novým králem by měl být Albrecht Albrechtsson.“

„A ten *nemá* moderní myšlení.“

„Ten si myslí, že dokonce vylézt ze země je nebezpečně netrpasličí.“

Elánus si povzdechl. „No, Karotko, vidím, že tady máme problém, jenže potíž s tím problémem spočívá v tom, že to není

problém můj. Ani váš, trpaslík netrpaslík.“ Poklepal na schránku s Mazancem.

„Tak napodobenina, ano?“ ujišťoval se. „Jste si jistý, že není pravý?“

„Pane! Existuje jen jediný pravý Mazanec! My mu říkáme ,ta věc a veškerenstvo té věci‘.“

„Dobrá, ale jestli je to dobrá napodobenina, kdo to pozná?“

„Každý trpaslík, pane.“

„Já jen žertoval.“

Tam dole, na soutoku obou říček, ležela vesnička. Budou tam čluny.

Zatím to *zabíralo*. Svahy za ním byly bílé a neobjevovaly se na nich tmavé stíny. Mohou být sebelepší, ale ať zkusí dohonit člun...

Pod nohama mu vrzal tvrdý sníh. Propotácel se mezi několika hrubě sroubenými chatrčemi, uviděl přístavní můstek a několik loděk, chvíli zoufale zápolil se zmrzlým provazem té nejbližší, pak chytil veslo a odstrčil se do proudu.

Na svazích za ním se stále ještě nic nehýbalo.

Konečně se mohl rozhlédnout. Člun byl velký, větší, než jaký by jediný člověk dokázal ovládat, ale jemu stačilo, když se vždycky včas odstrčí od břehu. To pro dnešní noc stačí. Ráno ho někde nechá, možná někoho požádá, aby donesl zprávu do věže, pak si koupí koně a pak...

Pod plachtou hozenou v přídi člunu začalo něco výhrůžně vrčet.

Byli opravdu *velmi* chytří.

Zatím v nedalekém zámku seděla ve svém křesle tiše lady Margolotta, upírka, a listovala si v Krkatilově *Knize šlechty*.

Nebyla to právě nejlepší příručka, zvláště co se týkalo zemí na téhle straně hor Beraní hlavy, kde byla mnohem přesnější kniha *Almanach gotický*, v němž měla ona sama vyhrazeny celé

čtyři stránky*, ale pokud jste chtěli vědět, kdo je kdo v Ankh-Morporku, byl almanach prakticky bezcenný.

Její výtisk byl teď plný záložek. Povzdechla si a odsunula knihu stranou.

U lokte jí stála sklenice – flétna s tmavorudým obsahem. Ustrkla a udělala obličej. Pak upřela pohled do plamenů a zkusila uvažovat jako lord Vetinari.

Kolik toho tuší? Kolik novinek se k němu dostalo? Signalizační věže stály teprve něco přes měsíc a v Bjonku byly všeobecně považovány za obtěžující a nepříteliš žádoucí zařízení. Jak se však zdálo, odváděly dobrou, i když poněkud plíživou práci.

Koho pošle?

Jeho volba jí řekne vše, tím si byla jistá. Někoho, jako je lord Rzezacz nebo Žraloun...? No pak by jeho cena v jejích očích dost poklesla. Podle toho, co slyšela, a lady Margolotta slyšela spoustu věcí, by ankh-morporský diplomatický sbor jako celek nedokázal najít ani vlastní zadek, a to i kdyby jim k tomu někdo půjčil mapu. Samozřejmě, pro diplomata bylo velmi výhodné stavěti se hloupým, rozhodně až do chvíle, kdy se mu podařilo obrátit vás o všechno, ale lady Margolotta se setkala s některými z ankh-morporských nejlepších a ani jeden z nich tak dobrý nebyl.

Sílící vytí venku jí začínalo lézt na nervy. Zazvonila na komorníka.

„Ano, bhaní?“ řekl Igor, který se zhmotnil z nejbližšího stínu.

„Běž a řekni dětem noci, aby si tu svou úžasnou hudbu provozovaly někde jinde, ano? Strašlivě mě bolí hlava.“

„Jasně, bhaní.“

Lady Margolotta zívla. Byla to dlouhá noc. Jistě se jí bude lépe přemýšlet, až se na to přes den pořádně vyspí. Ne nadarmo se říká večer moudřejší rána. Když přistoupila ke stolu, aby

* Pozn. autora: *Upíři si rádi vymýšlejí dlouhá jména. Je to jedna z těch mála věcí, které vám pomohou ukrátit si ta dlouhá staletí.*

sfoukla svíčku, padl jí zrak naposledy na knihu. Jedna ze záložek byla u „E“.

Ale... *tolik* toho Patricij jistě vědět nemůže...

Zaváhala a pak zatáhla za šňůru nad rakví. Igor se znovu objevil způsobem Igorů – jako stín.

„Ti bystří mladí muži na signalizačních věžích budou vzhůru, že?“

„Jashná vhěc, bhaní.“

„Pošli zprávu našemu agentovi a požádej ho, aby pro nás zjistil *všechno* o veliteli Elániovi z Hlídky, ano?“

„On jhe dhiplomhat, bhaní?“

Lady Margolotta se pomalu uložila do rakve. „Ne, Igore. On je *důvod* pro diplomaty. A teď mi laskavě přiklop víko.“

Samuel Elánius dokázal uvažovat ve dvou rovinách současně. Většina manželů to dokáže. Naučí se sledovat tok svého myšlení a *současně* naslouchat řeči svých žen. A naslouchat je důležité, protože v kterémkoliv okamžiku může dojít ke kontrole a je třeba, aby manžel citoval minimálně poslední větu ženina monologu přesně a bez chyby. Nesmírně prospěšná a životně důležitá je schopnost zachycovat z rozhovoru ony výmluvné fráze jako: „a jsou schopni to doručit nejpozději během zítřka“ nebo „pozvala jsem je na večeři“ či „natřou to celé na modro a bude to stát jen pár šestáků“.

Lady Sibyla si to uvědomovala, Sam dokázal logicky sledovat průběh celého rozhovoru a současně myslel na něco úplně jiného.

„Řeknu Jeefesovi, aby zabalil zimní věci,“ pokračovala a upírala při tom pohled na Elánia. „Jistě tam bude v téhle roční době pěkně zima.“

„Jistě. To je výborný nápad.“ Elánius upíral pohled do místa kousek nad krbem.

„Předpokládám, že tam budeme muset uspořádat nějakou slavnost s hostinou, takže bychom měli s sebou vzít alespoň

nějaký vzorek typických ankh-morporských potravin. A vyvěsit pořádně prapory, abych tak řekla. Myslíš, že bych s sebou měla vzít kuchaře?“

„Určitě, drahá. To je skvělý nápad. Nikdo mimo město neumí připravit správný obložený chléb z vepřového kolínka.“

To na Sibylu udělalo dojem. Uši operující zcela automaticky i přesto dokázaly zapnout ústa, která přičinila krátkou, nicméně smysluplnou poznámku.

Pokračovala: „A poslyš, myslíš, že bychom s sebou měli vzít i toho aligátora?“

„Ano, myslím, že by se mohl hodit.“

Pozorovala jeho tvář. Na čele mu náhle naskočily drobné vrásky, to když uši znovu postrčily mozek. Zamrkal.

„Jakého aligátora?“

„Vždyť ty jsi v myšlenkách na míle odsud, Same. Předpokládám, že v Überwaldu.“

„Promiň.“

„Nějaký problém?“

„Proč posílá *mě*, Sibylu?“

„Jsem si jistá, že Havelock sdílí mé přesvědčení, že se ve tvém nitru ukrývají nezměrné hlubiny, Same.“

Elánus zachmuřeně klesl do lenošky. Tohle, jak cítil, byla jediná velká chyba jeho jinak praktické a soudné ženy. Sibyla proti všem důkazům věřila, že on, Elánus, je mužem mnoha talentů. On *věděl*, že je mužem, v němž se ukrývají nezměrné hlubiny. Ukrývaly se v nich různé věci, ale nestál o to, aby se byt jediná z nich vynořila na hladinu. Chtěl, aby všechno, co v nich bylo potopeno, také potopeno zůstalo.

Cítil také neodbytnou starost, kterou bohužel nedokázal přesně definovat. Kdyby to dokázal, vyjádřil by se pravděpodobně zhruba takto: policajt nikdy neodjíždí na dovolenou. Kde máte policisty, jak vždy rád poznamenával lord Vetinari, tam se dějí zločiny. Takže jestliže se skutečně vypraví do Bjonku, nebo jak se jméno toho zatraceného místa vyslovuje, *dojde* tam ke

zločinu. To bylo něco, co svět vždycky policajtovi nastrčil do cesty.

„Těším se, že zas uvidím Serafínu,“ pokračovala v hovoru.

„Jistě, jakpak by ne,“ přikyvoval Elánius.

V Bjonku *oficiálně* nebude policistou. To se mu vůbec nelíbilo. Líbilo se mu to ještě méně než spousta ostatních věcí.

Při několika příležitostech byl za hranicemi Ankh-Morporku a v jeho přilehlých oblastech, byl dokonce v několika sousedních *městech*, kde měl odznak Ankh-Morporku svou váhu. Někdy samozřejmě sledoval horkou stopu a plnil tak jednu z prvních a nejčestnějších policejních povinností. Podle toho, jak mluvil Karotka, bude jeho, Elániův, odznak některým obyvatelům Bjonku nanejvýš k tomu, aby ho vyplivli na okraj talíře...

Čelo se mu znovu nakrčilo. „Serafínu?“

„Lady Serafine von Überwald,“ odpověděla mu Sibyla. „Matku seržantky Anguy? Vzpomínáš si, jak jsem ti o ní vloni říkala? Chodily jsme spolu do závěrečného ročníku. Samozřejmě, že jsme všechny věděly, že je vlkodlačka, ale v těch dnech nikoho ani *nenapadlo* mluvit o něčem takovém. To se prostě *nedělalo*. Byly tam sice nějaké povídačky o lyžařském instruktorovi, ale já jsem si naprosto jistá, že se ten člověk zřítíl do nějaké průrvy nebo rokle. Pak se vdala za barona a vystěhovali se z Ankh-Morporku. O každých Prasečnicích jim píšou, co je u nás doma nového. Je to velmi stará vlkodlačí rodina.“

„Skvělý rodokmen* a stříbrná miska,“ přikývl Elánius nepřítomně.

„Jsem si jistá, že by tě mrzelo, kdyby tě takhle slyšela mluvit

* Pozn. překl.: *Elánius doslova říká „good pedigree“. Zatímco pro Angličany znamená slovo pedigree v první řadě „rodokmen“ a pak teprve „vyvážené žrádlo pro psy“, pro nás především to druhé. Dal bych však ruku do ohně za to, že tentokrát to Elánius chápal stejně jako my. Misku už samozřejmě nemusím komentovat, že?*

Angua. Tak už si *přestaň* dělat starosti, Same! Budeš mít možnost se uvolnit. Jsem přesvědčená, že ti to prospěje.“

„Jistě, má drahá.“

„Bude to něco jako druhé líbánky,“ dodala Sibyla.

„Jistě,“ přikývl Elánus, který si vzpomněl, že mimo jiné ty první vlastně vůbec neměli.

„Když už tak mluvíme o všem možném,“ ozvala se po chvíli Sibyla poněkud váhavě, „vzpomínáš si, že jsem ti říkala, že zajdu na návštěvu k paní Obsáhlové?“

„Ano, jistě, jak se má?“ Elánus znovu upíral oči nad krb. Nebyly to jen staré spolužačky. Někdy měl dojem, že se Sibyla schází s každým, koho kdy v životě potkala. Seznam lidí, kterým na Vánoce posílala pohlednice, měl dva díly.

„Myslím, že velmi dobře. A každopádně souhlasí s tím, že –“
Ozvalo ze zaklepání na dveře.

„Jeefes má dneska volný večer,“ řekla lady Sibyla. „Buď tak hodný, Same, a skoč otevřít. Víím, že už se nemůžeš dočkat.“

„Říkal jsem jim už *tolikrát*, aby mě nerušili, když to není opravdu důležité,“ zabručel Elánus a vstal.

„Já víím, jenže ty si myslíš, že každý zločin je vážná věc, Same.“

Na schodech stál Karotka. „Je to... tak trochu... politické, pane,“ řekl.

„A co může být tak politického ve tři čtvrtě na deset večer, kapitáne?“

„Někdo se vloupal do Muzea trpasličího chleba,“ vysvětloval Karotka.

Elánus upřel pohled do Karotkových nevinných modrých očí.

„Tak mě napadá jedna věc, kapitáne,“ řekl pomalu. „A to je, že z muzea zmizela jistá věc, že?“

„Přesně tak, pane.“

„A ta věc je napodobenina Mazance.“

„Ano, pane. Vloupali se tam těsně potom, co jsme tam byli my, pane, nebo –“ Karotka si nervózně olízl rty, „se tam v té době někde ukrývali.“